

UW BEHANDELING MET PACLITAXEL NA HET EC-SCHEMA

KANKERCENTRUM

WAT VINDT U TERUG IN DEZE BROCHURE

01	Inleiding	3
02	Hoe verloopt uw behandeling met Paclitaxel?	4
03	Welke bijwerkingen kan ik verwachten?	6
04	Wanneer moet ik contact opnemen met het ziekenhuis?	12

01 INLEIDING

Van uw oncoloog heeft u vernomen dat het vervolg van uw chemotherapie bestaat uit een behandeling met één product, Paclitaxel (Taxol®). In deze brochure kan u het verloop van deze behandeling terugvinden, de specifieke bijwerkingen die u kan verwachten en wat u hieraan kan doen.

Tijdens uw behandeling staat een volledig team voor u klaar: artsen, de verpleegkundig consulenten van de borstkliniek, de verpleegkundigen van de dagkliniek Medische Oncologie, de psychologen, sociaal werkers en diëtisten. Aarzel niet om hen om hulp te vragen.

Deze brochure helpt u bij het omgaan met de bijwerkingen.

De **groene** tekst zijn tips die u kunnen helpen.

De **rode** tekst geeft u meer uitleg over wat u het best niet doet.

Heeft u nog vragen over een bepaalde klacht, noteer ze dan gerust. In een volgende consultatie zullen we die samen bespreken.

Tijdens de consultatie bij de medisch oncoloog is het belangrijk om te vermelden welke andere geneesmiddelen u neemt. Deze kunnen misschien de werking van de chemotherapie beïnvloeden. Gelieve al uw medicatie te vermelden, ook als het gaat om aspirines, voedingssupplementen, homeopathische middelen of vitaminetabletten.

Tijdens de chemotherapie en de periode tot 1 week na de chemotherapie moet u met enkele voorzorgsmaatregelen rekening houden. Deze zijn belangrijk om uw omgeving te beschermen. Meer informatie hierover vindt u in de brochure 'Voorzorgsmaatregelen tijdens de chemotherapie'.

02 HOE VERLOOPT UW BEHANDELING MET PACLITAXEL?

Praktisch verloop

De behandelingen vinden plaats in dagopname op de dagkliniek Medische Oncologie (Ingang 50 - Route 612). U hoeft vooraf niet nuchter te zijn, een lichte maaltijd die dag kan aangewezen zijn om misselijkheid te voorkomen

Bij uw aankomst in het ziekenhuis moet u zich steeds aanmelden aan de kassa (Ingang 50 - Route 500). Ook bij alle volgende behandelingen moet u zich daar aanmelden. Na de inschrijving meldt u zich aan de receptie van de dagkliniek. Geef daar de documenten af die u meekreeg aan de kassa.

De Paclitaxel-kuren worden **wekelijks** toegediend, uw arts zal deze keuze maken afhankelijk van uw algemene conditie. De behandeling met Paclitaxel duurt ongeveer 2 uur.

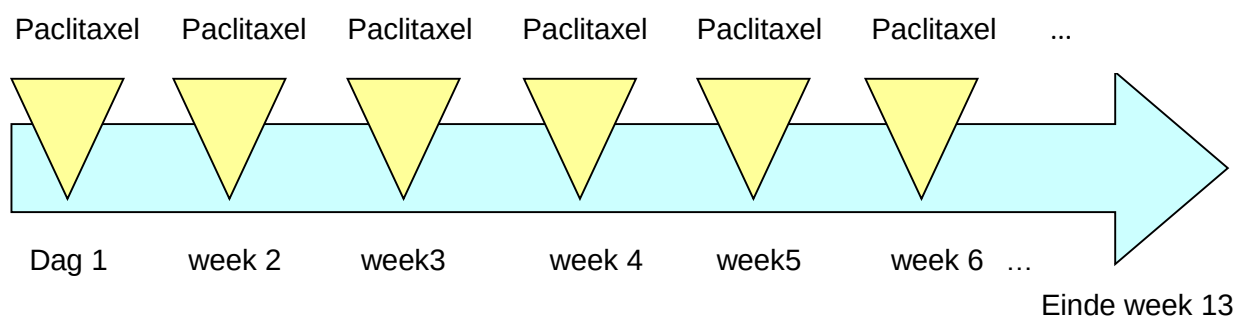
Aangezien de behandeling een invloed kan hebben op u bloedwaarden zal vooraf steeds een bloedafname gebeuren. Een bloedafname wordt afgenomen op de dagkliniek voor elke toediening van uw chemotherapie. Dit verklaart soms de lange wachttijd.

Voor deze kuur met Paclitaxel is er geen verpleegkundig spreekuur (of dag -1) nodig. Uw bloedwaarden worden gecontroleerd de dag dat de chemo zal toegediend worden.

Wekelijks Paclitaxel-schema

De kuur wordt één keer per week toegediend en dit 12 maal na elkaar. 1 kuur duurt dus 7 dagen. In principe zal u dus elke week op dezelfde dag de chemotherapie toegediend krijgen, op voorwaarde dat uw bloedwaarden en uw algemene toestand in orde zijn.

Na 12 weken Paclitaxel is uw behandeling met chemotherapie afgelopen. Na de behandeling krijgt u een controle afspraak bij de medisch oncoloog.

	Product	Vorm	Werking	Tijdstip of tijdsduur
1	Zyrtec® 10 mg	1 tablet	Tegen allergische reacties	1 uur innemen voor de toediening van de chemo
2	Dexamethason®	Infuus	Tegen allergische reactie en misselijkheid	15 min.
3	Paclitaxel	Infuus	Chemotherapie	1 u.
4	Spoelvloeistof	Infuus	Leidingen spoelen	10 min.
Het infuus wordt verwijderd				
5	Litican®	1 tablet	Tegen misselijkheid (indien nodig)	Innemen bij aanhoudende misselijkheid, maximum tot 6x/d.
6	Motilium®	1 tablet	Tegen de misselijkheid (indien nodig)	Innemen bij aanhoudende misselijkheid, maximum tot 3x/d.

Bij inname van Zyrtec® mag u niet zelf rijden met de wagen. Het geneesmiddel kan slaperigheid veroorzaken.

- Laat u dus 'rijden' naar het ziekenhuis tijdens deze behandeling.
- Als u toch alleen komt met wagen, neem dan de Zyrtec® pas in als u zich geparkeerd heeft in het UZ Gent.

03 WELKE BIJWERKINGEN KAN IK VERWACHTEN?

Ook bij het Paclitaxel-schema kan u een aantal bijwerkingen ervaren. Deze zijn opnieuw individueel heel sterk verschillend. Tijdens deze chemotherapie zal u medicatie en anti-braakmiddelen krijgen om zoveel mogelijk de klachten te beperken. Misselijkheid en braken wordt echter veel minder ervaren tijdens de behandeling met Paclitaxel.

De meeste bijwerkingen zijn tijdelijk en verdwijnen of verminderen ze geleidelijk na het stoppen van de chemotherapie.

De algemene bijwerkingen zoals haarverlies, last in de mond, geur – en smaakveranderingen, diarree, vermoeidheid, bijwerkingen ten gevolge van het gebruik van corticoïden en een veranderde intimiteit en seksualiteit kunnen nog verder duren tijdens de Paclitaxel. Voor de aanpak van deze bijwerkingen verwijzen we naar de brochure “Uw behandeling: Het EC-schema”.

Het is belangrijk steeds uw arts of verpleegkundige te informeren over de bijwerkingen die u ervaart, u kan deze noteren in een dagboek. Zij zullen u adviezen geven om de klachten te verminderen of te behandelen. Uw arts kan bijkomende medicatie voorschrijven als dat nodig is.

Volgende bijwerkingen kan u ervaren:

■ Infuusreactie / allergische reactie	7
■ Grieperig gevoel op de dag na de toediening	8
■ Nagelveranderingen	9
■ Vochttopstapeling	10

Voor uitleg over onderstaande bijwerkingen zie brochure 'EC-schema'

- Misselijkheid en braken
- Daling van het aantal witte bloedcellen
- Daling van het aantal rode bloedcellen
- Daling van het aantal bloedplaatjes
- Mucositis
- Haarverlies
- Wijzigingen in het stoelgangpatroon
- Reuk- en smaakveranderingen
- Droge huid
- Vermoeidheid
- Seksualiteit en intimiteit
- Vruchtbaarheidsproblemen
- Concentratie- en geheugenstoornissen

Infuusreactie / allergische reactie

Paclitaxel kan bij sommige mensen een allergische reactie veroorzaken. De kans hierop is het grootst tijdens de eerste toedieningen. Om de kans hierop zo klein mogelijk te maken worden voorafgaand aan de behandeling corticosteroïden (Dexamethason®) en antihistaminica (Zyrtec®) toegediend.

Wat merkt u?

- Plots beginnen zweten, soms koorts en rillingen
- Een beklemmend gevoel ervaren, onrustig zijn
- Wat kortademig worden
- Huiduitslag, al dan niet met jeuk
- Duizeligheid, een lage bloeddruk

De verpleegkundige blijft bij u tijdens de opstart van de eerste Paclitaxel. Mocht u toch even alleen zijn en u voelt één van deze symptomen, geef dan zeker een seintje aan de verpleegkundige.

Grieperig gevoel op de dag na de toediening

Na de toediening van chemotherapie kunt u last krijgen van een grieperig gevoel. Dat is een normale reactie van uw lichaam op de toegediende geneesmiddelen. Deze klachten zijn tijdelijk. Ze kunnen al ontstaan op de dag van de chemo, soms pas enkele dagen later. De klachten kunnen enkele dagen aanhouden.

Wat kan u opmerken?

- Spierpijn (dikwijls in de benen), pijn ter hoogte van de gewrichten en de botten. De spierpijn is tijdelijk en kan tot één week na de toediening duren.
- Hoofdpijn
- Soms koorts en koude rillingen

ADVIEZEN

- **Neem onmiddellijk na de behandeling voldoende rust.**
- **Blijf voldoende drinken.**
- **U kan eventuele medicatie krijgen tegen deze bijwerking. Vraag steeds aan de arts welke medicatie u mag innemen.**
- **Ga wel na of dit grieperig gevoel niet het gevolg is van een infectie. Controleer daarom steeds uw temperatuur voor u medicatie inneemt.**

Bij koorts (vanaf 38°C) of rillingen moet u contact opnemen met uw arts.

Nagelveranderingen

Uw nagels kunnen tijdens de behandeling veranderen. Dat gebeurt bij veel mensen. De klachten kunnen nog maanden na de stopzetting van de chemotherapie aanhouden.

Wat merkt u op?

- Nagels die afbrokkelen of splitsen.
- Nagels die broos worden waardoor ze gemakkelijk afbreken.
- Nagels die ontkleuren of bruin verkleuren.
- Het verschijnen van de typische nagelringen.
- Het loskomen van de nagel van het nagelbed, pijnlijk nagelbed, infectie.

U kan een aantal **preventieve maatregelen** nemen om uw nagels zoveel mogelijk te beschermen:

- Uw nagels beschermen kan u doen door deze te hydrateren met een voedende crème.
- Breng een nagelversteviger of voedende nagellak regelmatig aan tijdens de behandeling (zowel aan uw vingernagels als teennagels) en doe dit verder zolang uw nagels broos zijn. U kan hiervoor terecht bij uw apotheker, maar ook in verschillende supermarkten of drogisterijen.
- Koude aan vingertoppen en tenen kan nagelproblemen helpen voorkomen. Bij de start van de behandeling legt de verpleegkundige u het gebruik van ijshandschoenen en voetslippers uit. Het is belangrijk om deze handschoenen en voetslippers aan te houden tijdens de behandeling. Om hygiënische redenen vragen we u om ook katoenen handschoentjes en voetvertrekken te dragen. De ijshandschoenen en voetslippers moeten tijdens de behandeling koud blijven. Vraag een nieuw exemplaar aan de verpleegkundige als dat niet het geval is.

ADVIEZEN BIJ NAGELVERANDERINGEN

- **Verzorg uw nagels goed, voorkom vuile nagels.**
- **Houd uw nagels kort.**
- **Wrijf ook uw nagels in met een hydraterende crème.**
- **Draag gemakkelijke schoenen.**
- **Breng een nagelversteviger aan.**
- **Gebruik geen valse nagels. De lijm verwijderen is niet goed voor de nagels.**
- **Draag handschoenen om te vermijden dat uw nagels afbreken.**
- **Hou wondjes ter hoogte van het nagelbed goed in de gaten.**

LET OP

- **Gebruik niet te veel nagellakremover.**
- **Gebruik geen irriterende producten.**
- **Scheur gebroken nagels niet af, gebruik een nagelvijltje.**
- **Gebruik geen nagellakremover met aceton.**
- **Gebruik zo weinig mogelijk gewone nagellak.**

Het is belangrijk om uw arts te raadplegen als u aanhoudende pijn of open wondjes hebt aan de nagels of de nagelbedden.

Vochttopstapeling

Door de chemotherapie kan u vocht ophouden. Dit wordt ook wel oedeem genoemd. Het vocht houdt zich vast op plaatsen waar normaal geen of weinig vocht aanwezig is, bijvoorbeeld rond de enkels. Deze bijwerking is tijdelijk. U verliest het vocht als de chemotherapie voorbij is.

Wat merkt u?

- Gezwollen voeten of benen, handen of armen
- Gewichtstoename
- Minder plassen
- Kortademigheid

Controleer regelmatig uw gewicht. Als u op korte tijd veel bijkomt of als u last heeft van kortademigheid, verwittig dan de arts.

Tintelingen in de vingertoppen en tenen (polyneuropathie)

Uw behandeling kan een negatieve invloed hebben op het zenuwstelsel. Deze bijwerking wordt ook polyneuropathie genoemd. De zenuwcellen van de vingertoppen en de tenen kunnen aangetast raken, wat prikkelingsklachten, voos of veranderd gevoel kan geven. Vaak ondervinden mensen dit soort klachten pas na enkele chemotoedieningen. Deze bijwerking kan nog lange tijd aanwezig blijven na de chemotherapie en is soms van blijvende aard. U kan zelf weinig tegen deze bijwerking ondernemen. Het is vaak afwachten hoe de klachten evolueren, eventueel kan medicatie gestart worden.

Hoe kan je polyneuropathie herkennen?

- U heeft tintelingen en een “voos” gevoel ter hoogte van de vingertoppen en de tenen
- U heeft minder kracht
- U kan minder goed fijne bewegingen uitvoeren zoals knopen sluiten of een pen vasthouden.
- Drukkende pijn in de voetzool.
- U voelt pijn als u koude voorwerpen vasthoudt of in een koude omgeving komt.

ADVIEZEN BIJ POLYNEUROPATHIE

- **Draag gemakkelijk, niet-knellend schoeisel. Soms geven schoenen teveel druk waardoor u meer pijn kan hebben. Soms kan het helpen om uw voeten in hoogstand te leggen.**
- **Vraag hulp van anderen om knopen dicht te maken of andere fijne handelingen uit te voeren.**
- **Verzorg uw handen en voeten goed.**
- **Draag handschoenen om uw handen tegen koude te beschermen.**
- **Spreek over deze bijwerking. Andere mensen weten niet altijd wat u voelt. Als u hinder ondervindt van deze bijwerking, spreek er dan over met de mensen uit uw omgeving of met uw werkgever.**

LET OP

- **Vermijd extreme koude of warmte.**
- **Drink geen alcohol. Alcohol kan zenuwschade veroorzaken en de polyneuropathie als gevolg van de chemotherapie verergeren.**

Het is belangrijk om uw arts op de hoogte te brengen van deze bijwerking. Zowel de duur als de mate waarin de tintelingen voorkomen zijn van belang.

04 WANNEER MOET IK CONTACT OPNEMEN MET HET ZIEKENHUIS?

- Als u koorts heeft, vanaf 38°C of als u andere tekenen van een infectie waarneemt
- Als u niet of onvoldoende kan eten en/of drinken.
- Als u meer dan drie dagen braakt of als u meer dan 3x per dag braakt.
- Als u een pijnlijke en gezwollen maag heeft.
- Als u tekenen van uitdroging vertoont (dorstgevoel, droge huid, weinig plassen).
- Als u op korte tijd veel vermagert.
- Als u pijn of bloedingen in uw mond heeft.
- Als u aanhoudende diarree heeft.
- Als u pijn op de borst ervaart.

Deze brochure werd enkel ontwikkeld voor gebruik binnen het UZ Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Kankercentrum UZ Gent. Het UZ Gent kan op geen enkele wijze verantwoordelijk worden gesteld bij gebruik van deze brochure/dit protocol buiten het UZ Gent.